

Силабус дисципліни

Основи громадянського суспільства

Ступінь вищої освіти – бакалавр
Галузь знань – 05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність – 053 Психологія
Освітньо-професійна програма «Психологія»

Рік навчання: 4, Семестр: 8

Кількість кредитів: 5 Мова викладання: українська

Керівник курсу

ПІП канд. філос. н., доц. Рудакевич Оксана Мирославівна

Контактна інформація oks.rudakievicz@gmail.com +38098014 5117

Опис дисципліни

Дисципліна “Основи громадянського суспільства” спрямована на оволодіння знаннями щодо цілісного відображення витоків та еволюції громадянського суспільства як певної форми суспільної організації та як спільноти з її суспільним буттям в конкретній політичній реальності. Дана дисципліна передбачає дослідження особливостей феномену громадянського суспільства країн західної цивілізації та українського досвіду зокрема, задля удосконалення організації соціальних взаємин, культури соціальної взаємодії в новітній державі Україна. Головним завданням курсу лекцій автор вважає систематизацію і роз’яснення понять та проблем процесу становлення громадянського суспільства. Подано та проаналізовано теоретичні підходи до найбільш важливих феноменів суспільного та політичного буття, які формують цілісну картину сучасного погляду на існування громадянського суспільства.

Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1	Генеza та сутність поняття громадянське суспільство.	Розуміння основних наукових понять дисципліни, вміння здійснювати аналіз зв’язків між ними на основі побудови структурно-логічної схеми	Складання структурних схем, обговорення
2	Соціально-філософські концепції громадянського суспільства.	Знання засад і особливостей формування та функціонування громадянського суспільства.	Презентації, диспут
3	Свобода та справедливість як засадничі цінності громадянського соціального буття.	Уявлення про ціннісне, соціально-філософське підґрунтя громадянського суспільства як певної форми суспільної організації. Особливості ціннісних ознак української моделі громадянського суспільства.	Тестування, опитування

4	Громадянське суспільство як головна вимога існування соціальнозорієнтованої та правової держави.	Визначення ролі громадянського суспільства у формуванні сучасного демократичного державного організму, найважливішими ознаками якого є соціальна зорієнтованість та відсутність правового нігілізму.	Тестування, опитування
5	Інституційна основа, види та рівні сформованості громадянського суспільства.	З позицій інституційного підходу розглядаються підвалини та структурні елементи наявного громадянського суспільства.	Реферативні повідомлення
6	Теоретичні та історичні аспекти особливості взаємодії громадянського суспільства та держави.	Аналіз концепцій, що пояснюють природу взаємозв'язку „ третього сектора , та держави.	Тестування, опитування
7	Соціально- культурні моделі громадянського суспільства західної цивілізації.	Дослідити досвід сучасних держав ЄС в контексті функціонування громадянського суспільства.	Тестування, опитування
8	Стадії громадянського поступу в українському досвіді.	Вміння здійснювати аналіз соціально-філософських та політичних явищ на конкретних зразках суспільної реальності українського народу.	Дискусійне обговорення
9	Соціо-культурний дискурс генези українського громадянського суспільства доби модерну.	Визначення особливостей соціального прояву сучасної моделі українського громадянського суспільства.	Повідомлення аналітичного характеру

Літературні джерела

1. Бесчатний, В.М. Громадські об'єднання в Україні URL: http://pidruchniki.ws/16330826/pravo/volonterskiy_ruh_ukrayini
2. Боренько Я., Донець А. Демократія, права людини та участь молоді. Громадянська освіта для молодіжних працівників: посібник для тренерів. К., 2019. 118 с. URL: https://www.ua.undp.org/content/ukraine/uk/home/library/democratic_governance/civic-education-for-youth-workers.html#18.
3. Борисова О. В. Зовнішня політика України: історія та сучасність: курс лекцій. К.: Кондор, 2017. 342 с.
4. Волонтерство в Україні: як підтримати і посилити мотивацію. URL: https://dt.ua/internal/volonterstvo-v-ukrayini-yak-pidtrimati-i-posiliti-motivaciyu-_html
5. Гвоздь В. І. Сучасні процеси світової глобалізації та їх вплив на Україну. Бінтел: журнал геополітичної аналітики. 2018. No 1. С. 4-16. URL:

- http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/12813/Hvoz_d_Suchasni_protsesty_svitovoi.pdf?sequence=1&isAllowed=y
6. Гончаренко А.В., Кузьменко Н.М., Михайліченко М.А., Рожкова Л.І. Громадянська освіта. Частина І. Конспект лекцій для студентів 1 курсу денної та заочної форм навчання усіх спеціальностей. Суми, 2020. 42 с.
 7. Гончаренко А.В., Кузьменко Н.М., Михайліченко М.А., Рожкова Л.І. Громадянська освіта. Частина І. Навчально-методичний посібник для семінарських занять студентів 1-2 курсів денної та заочної форм навчання всіх спеціальностей. Суми: Сумський національний аграрний університет, 2021. 27 с.
 8. Громадянська освіта: посібник / за заг. ред. О.В.Літвінова. Дніпро: ТАМАРИСК, 2017. 100с. URL: <https://www.hubs.org.ua/docs/posibnyk-hromadianska-osvita/>
 9. Громадянське суспільство України: сучасні практики та виклики розвитку: аналіт. доповідь / [Яблонський В. М., Андрійченко Т. В., Бекешкіна І. Е. та ін.] ; за заг. ред. О. А. Корнієвського, Ю. А.Тищенко , В. М. Яблонського. К. : ІСД, 2018. 128 с. URL: http://old2.niss.gov.ua/content/articles/files/Dopov_Gromadianske_Suspilstvo_druk_01-9151d.pdf
 10. Громадянське суспільство: питання та відповіді: посібник. Дніпро: ЦПГКІ"Тамариск" 2019. 52 с.
 11. Демократія: від теорії до практики. Підручник курсу / осн. авт. та ред.: д-р Грір Берроуз. К.: «Гнозіс», 2018. 282 с. URL: https://www.ifes.org/sites/default/files/ifes_ukraine_democracy_from_theory_to_practice_course_reader_v1_ukr.pdf
 12. Драгомирецька Н. М. Комунікативна діяльність в державному управлінні: навч. пос. Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2017 180 с.
 13. Дубас Н.Я. Поняття громадянського суспільства. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2011. № 4. С. 13 -20. URL: https://www.lvduvs.edu.ua/en/documents_pdf/visnyky/nvsvy/04_2011/11dnyapgs.pdf
 14. Конституція України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
 15. Концепція розвитку громадянської освіти в Україні. Схвалена Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 3 жовтня 2018 р. №710-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/710-2018-D1%80#Text>

16. Лісовський П.М. Міжнародні відносини: ментальність, геополітика, глобалізація: навчальний посібник. Київ : Кондор, 2017. 156 с.
17. Основи демократії: навч. посібник. К.: вид.во "Ай-Бі", 2002. 684с.
18. Політологія: підручник. Харків:Право, 2018. 462 с.
19. Портфоліо для державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування з розвитку громадянських компетентностей / за заг. ред. Протасової Н. К.: Основа, 2018. 28 с. URL: <https://drive.google.com/file/d/1ayovmCL3kCS61yStE9w94p0sl49bJHq7/view>
20. Посібник з підготовки проєктів. Підтримка політики регіонального розвитку в Україні EuropeAid/132810/C/SER/UA. URL: <https://enecities.org.ua/upload/files/Dodatky.pdf>
21. Рибалка В.В. Соціально-педагогічне і психологічне забезпечення розвитку дієвого громадянського суспільства і особистості громадянина: посібник. К.:ТАЛКОМ, 2018. 226 с.URL: <https://lib.iitta.gov.ua/711595/2/Rybalka.pdf>
22. Розвиток громадянського суспільства в Україні: минуле, сучасність, перспективи : колективна монографія / за заг. ред. О. М. Руденко, С. В. Штурхецького. Острог : ІГСУ, Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2014 .328 с.
23. Рудакевич О.М. До питання про основи української національної освіти. URL: <http://www.economy-confer.com.ua/full-article/3941/>
24. Стандарти діалогу: визначення і принципи версія станом на 20.02.2018. URL: http://ipc.org.ua/upload/resursi/IMIP-dialogue--Standards-24_03_18.pdf
25. Статут Організації Об'єднаних Націй і Статут Міжнародного Суду. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_010
26. Ткачук А. Ф., Наталенко Н. В. Місцева ідентичність. Для територіальних громад і не тільки. К.: ТОВ "Видавництво "Юстон", 2020. 97 с. URL: https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/691/local_identity_for_site.pdf
27. Формування та становлення громадянського суспільства в Україні : монографія . Одеса: Купрієнко СВ, 2019.158 с.
28. CIVICUS. State of Civil Society Report 2018. Year in Review: Top Ten Trends. Retrieved from. URL: https://www.civicus.org/documents/reports-and-publications/SOCS/2018/socs-2018-overview_top-ten-trends.pdf
29. Jezard, A. (2018). Who and what is 'civil society?' World Economic Forum Agenda article, 23 April 2018, retrieved from. URL: <https://www.weforum.org/agenda/2018/04/what-is-civil-society>.

30. Kleibl, T., & Munck, R. (2017). Civil society in Mozambique: NGOs, religion, politics and witchcraft, *Third World Quarterly*, 38:1, 203-218, DOI: 10.1080/01436597.2016.1217738
31. Kreienkamp, J. (2017). Responding to the Global Crackdown on Civil Society. Policy Brief, Global Governance Unit, UCL. Retrieved from. URL: <https://www.ucl.ac.uk/global-governance/sites/global-governance/files/policy-brief-civil-society.pdf>

Політика оцінювання

У процесі вивчення дисципліни «Основи громадянського суспільства» використовуються такі засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання: поточне опитування, тестування; оцінювання результатів модульної контрольної роботи; оцінювання комплексного практичного індивідуального завдання; оцінювання результатів самостійної роботи студентів; інші види індивідуальних і групових завдань, залік

Політика щодо дедлайнів і перекладання. Для виконання індивідуальних завдань і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перекладання модулів відбувається з дозволу дирекції факультету за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності. Використання друкованих і електронних джерел інформації під час контрольних заходів та екзаменів заборонено.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, воєнний стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу з дозволу дирекції факультету.

Оцінювання

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Основи громадянського суспільства» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3	Разом
30%	40%	30%	100%
1. Усне опитування під час занять (5 тем по 5 балів = 25 балів). 2. Письмова робота 75 балів	1. Усне опитування під час занять (4 тем по 5 балів = 20 балів). 2. Письмова робота 80 балів	1. Написання КПЗ, яке включає: опрацювання науково-методичної літератури з питань становлення та розвитку громадянського суспільства - 60 балів 2. Захист КПЗ = 30 балів 3. Оцінка за тренінг = 10 балів	

Шкала оцінювання:

За шкалою університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	відмінно	A (відмінно)
85–89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)